

לא ל"פשרה חד־צדדית"

במתווה החקיקה שיפרסם הנשיא מושקע מאמץ רב, אבל פרטיו חשובים פחות מאשר ההזדמנות שהוא מייצר לנסות ולהחזיר את המכסה לתיבת הפנדורה של השדים הישראליים, שנתניהו, לויז ורוטמן הסירו באופן כה הרסני

עפר שרע

יממות האחרונות נכנסו מונח חדש לחיינו, "פשרה חד־צדדית". הכוונה כמובן לתיקונים שיכניסו חברי הקואליציה, ובעיקר אנשי הליכוד המבינים את גורל הסכנה שאליה הכניסו אותנו נתניהו ולויז, בהצעות החוק הנידונות עכשיו בכנסת, קודם שהן עולות לקריאה שנייה ושלישית במליאה. גם שר האוצר סמוטריץ', שקיבל דגימה ראשונה לבאות בביקורו בארה"ב, דיבר אתמול במונחים דומים.

צריך לכבד פוליטיקאים כמו דוד ביטן, שנוקטים בפומבי עמדה עצמאית בניגוד לדעת ה"בייס" הפוליטי שלהם ולהתנהגותו המופקרת של ראש הממשלה. אבל היוזמה שהוא ואחרים מקדמים לא תביא תועלת, אולי ההפך, ולא רק בגלל האבסורדיות הלשונית של המושג "פשרה חד־צדדית".

התוצאה היחידה של מהלך חד־צדדי היא הבנה של הצד השני, במקרה הזה המחאה העממית הרחבה נגד החקיקה שדרך ההתנגדות מנצחת וצריך להמשיך בה בכל הכוח. שהרי כבר מזמן לא מדובר פה על פסקת התגברות או רוב כוח או אחר בוועדה למחירת שופטים. מהלך חד־צדדי, מטבע ברירתו, אומר שאין פרטנר ואין עם מי לדבר – בדיוק הדבר שאומרים עכשיו בצד השני של

הקרע. אף אחד, בשום צד, לא יסתכל בתוצר של ההסכמות בין ביטן ללויז, זוהר וסמוטריץ', ויגיד שהרמוקרטיות ניצלה. לא זו בלבד, אלא ששינויים (ואפילו שינויים משמעותיים) בחקיקה הנוגעת למערכת המשפט, לא ישנו את משמעותה של החקיקה שמתעוררת הקואליציה להביא, בהתאם להסכמים שעליהם קמה, בשורה של נושאים נוספים. אם לגעת רק בדוגמה אחת, חמורה במיוחד, אזי חוק יסוד: לימוד תורה או כל מהלך אחר שיפטר את הציבור ההרדי על פי חוק משירות וישווה את הזכויות החומריות והערכיות של מי שאינו משרת למי שמתגייס לצה"ל, יביא בוודאות לקריסה מוחלטת של השירות בסדיר ובמילואים ולהתמוטטות מודל צבא העם.

התהליך האפשרי היחיד שימנע את הגזק הרב־מערכתי הזה הוא "הידברות", המונח שכל כך מרבים להשמיץ וללעוג לו ולב-

התוצאה היחידה של מהלך חד־צדדי היא הבנה של הצד השני, במקרה הזה המחאה העממית הרחבה נגד החקיקה שדרך ההתנגדות מנצחת וצריך להמשיך בה בכל הכוח

שיא המדינה המתאמץ להוביל אותו. ההחלטה העיקרית שהמחנות הניצים צריכים להגיע אליה היא האם להתמודדות כאן היא במישור הפוליטי – ופוליטיקה היא בהגדרה הידברות ופשרה – או במישור ההכרעה.

הממשלה היא כמובן זו שהתחילה בתהליך ההרסני הזה, והיא – ובמיוחד העומד בראשה – שנושאת בחלק הארי של האחריות. לנתניהו יש כמובן גם את הכוח לשנות באחת את הכיוון, והוא מסרב לעשות זאת. אבל צריך להודות שגם בצד המחאה יש רבים שהתאבדו ברעיון ההכרעה. יש להם אפילו חנמקה הגיונית, של פיה ישראל צעדה עוד לפני המשבר הנוכחי בדרך ללא מוצא, שבה מיעוטים מובילים את הרוב אל התרסקות בלי נמנעת. ואם כך, אומר ההיגיון שלהם, אולי טוב שזה קורה עכשיו.

אלא שבקרע הזה, שהוא כה מהותי וזהותי, ועל רקע של פוליטיקה שכל מהותה כבר זמן רב היא ניגוח ולא חתירה להסכם הגיוני, הכרעה תהיה מתכון לאסון. אף צד לא יורה בכיש לזנו, יאסוף את השברים וילמד לקח. כוח יוביל לכוח נגדי, צעדים קיצוניים לקיצוניות נגד, עד להרס מוחלט של החיים המשותפים כאן (שממילא, יש ראלים רבים מאסו בהם).

בימים הקרובים יפרסם נשיא המדינה את המתווה שלו לחקיקה. מושקע בו מאמץ רב, אבל פרטיו חשובים פחות

מאשר ההזדמנות שהוא מייצר לכל הצדדים להיאחו בו. הוא הסיכוי האחרון לנסות ולהחזיר את המכסה מעל לתיבת הפנדורה של השדים הישראליים, שנתניהו, לויז ורוטמן הסירו באופן כה הרסני. שום דבר שראינו עד כה מן הפוליטיקאים אינו מרמז על כך שמי מהם יאחו את ההזדמנות הזו בקרניה. על הציבור שאליו הם פוזלים בחשש, ה"בייס" שהוא הנמר שהם מתאמצים איכשהו להישאר על גבו, לשרר להם שהם חייבים לעשות זאת. כי מי שמדבר פה על הכרעה, על משבר שהגיע זמנו, או על זה שאין פרטנר מתעלם ממראה התהום הנשקפת אלינו. המילים האלה, "אין פרטנר", כבר גרמו לנו נזק היסטורי במישור אחד; עכשיו הן מאיימות על חיינו כולם.

עפר שרע הוא חוקר בכיר במכון למחקרי ביטחון לאומי